

Krisis

Tijdschrift voor actuele filosofie

SIGNALEMENTEN

Krisis, 2008, Issue 1

René Descartes, Theo Verbeek, Mieke Aerts (e.a.) (2008)

Een warmte om het hart. Liefdesbrieven aan Descartes. Groningen: Historische Uitgeverij, 95 p., € 12,95.

Descartes staat te boek als rationalist, hij baseerde zijn filosofisch systeem volledig op de rede. Minder bekend is dat hij ook een uitgebreide studie schreef over de hartstochten, *Les passions de l'âme* (1649), die binnenkort in de Nederlandse vertaling *De passies van de ziel* zal verschijnen bij de Historische Uitgeverij. De fraai vormgegeven bundel *Een warmte om het hart. Liefdesbrieven aan Descartes* biedt alvast een voorproefje. In een lange brief zet Descartes, op verzoek van de Zweedse prinses Christina, zijn gedachten uiteen over de liefde. De brief werd destijds niet beantwoord, in deze bundel voorzien zes hedendaagse schrijvers Descartes alsnog van repliek. De brieven gaan over liefde in de breedste zin van het woord, dus niet alleen de liefde voor de geliefde, maar ook de liefde voor een volk, voor de wetenschap en voor God, en bieden zo een rijkgeschakeerde blik op deze belangrijke hartstocht. Descartesspecialist en –vertaler Theo Verbeek verzorgde de uitstekende inleiding.

J. G.

Terry Eagleton (2008)

De zin van het leven. Amsterdam: Atlas, 176 p., € 19,90

In *De zin van het leven* bespreekt de Britse literatuurwetenschapper Terry Eagleton deze filosofische oervraag, op een toon die qua luchtigheid niet onderdoet voor die van de gelijknamige *Monty Python*-klassieker. In vier essays analyseert hij de betekenis van woorden als 'zin', 'geluk' en 'leven', en beschrijft hij de lange geschiedenis van deze vraag. Hierbij refereert hij aan het werk van onder andere Aristoteles, Schopenhauer, Nietzsche, Marx, Freud en Wittgenstein. Volgens Eagleton dient juist in de moderne tijd, waarin het gevoel van zinloosheid alomtegenwoordig is, gezocht te worden naar een gemeenschappelijke zin van het leven. In het laatste essay, met de voor de hand liggende titel 'Is het leven wat je ervan maakt?', geeft Eagleton een verrassende oplossing: het leven dient beschouwd te worden als een jazzimprovisatie; de complexe harmonie die de jazzmusici bereiken, ontstaat doordat de vrije musicale expressie van elke muzikant de basis vormt voor de vrije expressie van de andere spelers.

J. G.

Kwame Anthony Appiah (2008)

Experiments in ethics. Harvard: Harvard University Press, 236 p., € 26,95.

Wetenschappelijk aangetoond: als je buiten bij een bakkerij staat te wachten en de geur van vers brood tot je komt, ben je eerder geneigd om een vreemde te helpen dan wanneer die geur er niet hangt. Appiah breekt een lans voor een ethiek die de ogen niet sluit voor empirische studies van menselijk handelen. Moraalfilosofie dient zich te onderscheiden door haar inherent normatieve karakter, maar ze moet wel haar voordeel doen met het inzicht in de menselijke neigingen die de psychologie in kaart brengt. Deze neigingen zijn alomtegenwoordig maar niet onafwendbaar, en

daarin ligt de waarde van ethiek, beargumenteert Appiah. Hij bespreekt een groot aantal psychologische en neurologische studies op toegankelijke en kritische wijze. Ook werpt hij een nieuwe blik op de bekende trolley- en footbridge-dilemma's, en relateert hij de meta-ethische discussies uit de tweede helft van de twintigste eeuw. Een intelligent en helder betoog, instructief voor beginners en verfrissend voor gevorderden.

D. H.

Erik Oger (2007)

Nachtoog. Schuine wegen van de filosofie. Kapellen: Pelckmans/Klement
384 p., € 24,95

In dit boek bewandelt Erik Oger de schuine wegen van de filosofie aan de hand van de allegorie van het nachtoog. Om 's nachts goed te zien dient men schuin te kijken, aangezien de randen van het netvlies gevoeliger zijn voor lichtindrukken. Ook wanneer men denkt recht op een doel af te stevenen, blijkt men er dikwijls naast te zitten. In *Nachtoog* ontwikkelt Oger een strategie om uit deze impasse van onbeheersbaarheid versus het streven naar beheersing te geraken: juist door de gerichtheid van ons streven te veranderen, kunnen we ons doel alsnog bereiken. In vier lijvige hoofdstukken beschrijft Oger deze sluiproutes en dwaalwegen van het denken.

J. G.

 This work is licensed under the Creative Commons License

(Attribution-Noncommercial 3.0).

See <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/nl/deed.en> for more information.